

ДО ВСУ “Черноризец Храбър”
Юридически факултет
Катедра „Правни науки”

СТА Н О В И Щ Е

от доц. д-р Елица Георгиева Вълчева-Куманова
Русенски университет „Ангел Кънчев”

ОТНОСНО: Дисертационен труд на тема „Теоретико-правни проблеми на осигуряването и защитата на неприкосновеността на частния живот в Република Казахстан” с автор Гизат Манапович Кубенов

I. Обща характеристика на дисертационния труд

1. Актуалност на темата

Актуалността на научното изследване е обусловена от определени съображения. Правото на личен живот е основно човешко право и основателна претенция на всеки човек за право на лична сфера при минимална намеса. Правото на неприкосновеност на личния живот като един от най-важните и основни институти на конституционното право, въпреки че е получило съответна нормативна уредба в законодателството на Казахстан, остава недостатъчно проучено в националната правна наука, независимо от напредъка на информационните и комуникационни технологии и появата на нови предизвикателства и заплахи за личния живот. Конституцията на Република Казахстан, приета през 1995 г., формира и зачита правата и свободите на човека и гражданина в съответствие с пазарните социално-икономически и нови политически отношения в казахстанското общество. В тази връзка е необходимо да се разработи концепция за "личен живот", която да обоснове определяне на правните граници на ограничаване на личния живот и създаване на адекватен защитен механизъм зависят от неговото решение.

2. Обект и предмет на изследване

Обект на дисертационното изследване е съвкупността от обществените отношения, развиващи се в процеса на прилагане, осигуряване и защита на правото на неприкосновеност на личния живот, както и практиката на органите на държавната власт на Република Казахстан и други държави, по прилагането на законодателни норми, свързани със защитата на правото на неприкосновеност на личния живот в съвременните условия на информатизация.

Предмет на изследването са правните норми на Република Казахстан и чужди държави в контекста на действие на общопризнатите принципи и норми на международното право, регламентиращи правото на неприкосновеност на личния живот и информация за него.

3. Обхват на разработката

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 239 страници и се състои от увод, три глави, съдържащи десет параграфа, заключение, списък на използваните източници (242 заглавия). Общата преценка на обема, структурата и използваната библиография е положителна и съответства на нормативните изисквания относно получаването на образователна и научна степен „доктор”. Докторантът е представил 8 публикации, 7 от които самостоятелни, на национални и международни конференции, в които е разработил различни проблеми по тематиката на дисертацията.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

1. Разгърнатата структурна форма на дисертационния труд обхваща в достатъчна пълнота и логична последователност поставения за изследване научен проблем.

Въз основа на теоретичния анализ и резултатите, получени при изследването на правната уредба на личните данни и тяхната защита докторантът Г. Кубенов извежда следните заключения:

✚ Сферите на личния живот не са универсални за различните държави, техният обем и съдържание зависят от нивото на развитие на обществото, историческите и културните особености на всяка нация.

✚ Правото на неприкосновеност на личния живот е универсално право, което придобива все по-голямо значение при поддържане на баланс между индивидуалната свобода и националната сигурност.

✚ Осигуряването на ефективността на гаранциите произтича от единството на органите на държавната власт, предназначени да гарантират реалността на правата на личността, както и посредством отраслово законодателство.

✚ Тенденцията към по-широко разбиране на личния живот дава възможност да се коригират основните елементи на института на неприкосновеността на личния живот и да се включат нови компоненти в него.

✚ Правото на неприкосновеност на личния живот не е абсолютно, а границите на неговото прилагане са гъвкави и зависят главно от нивото на демократично развитие на обществото.

✚ Ограниченията на неприкосновеността на личния живот в демократична държава трябва да бъдат точни, конкретни, целесъобразни, обмислени, пропорционални и винаги балансирани от възможността за оспорване на такива ограничения в съда.

2. При написването на дисертационния труд авторът Гизат Кубенов използва приемлив за научно изследване стил и език на изложение. Обемът и инструментариумът на изследвания проблем са напълно достатъчни и обективно обосновани.

3. Представеният автореферат отговаря на всички формални изисквания и отразява в достатъчна степен логиката и всеобхватността на изследвания проблем.

III. Научни приноси в дисертационния труд

Оценката на заявените научни приноси е **положителна**. Чрез тях авторът демонстрира творческа способност да систематизира, надгражда, проучва и проблематизира. В края на всяка глава на дисертацията са изведени заключения с научен характер, които са обобщени от докторанта в автореферата. Чрез настоящото становище се потвърждават следните научни приноси в дисертационния труд:

✚ Правото на неприкосновеност на личния живот е естествено право на човек, тъй като е присъщо на обществото от всяка историческа епоха като необходимо условие за живота. То не може да бъде прехвърлено или отчуждено, но може да бъде ограничено, но само в рамките на осигуряването на използването на подобни права от други субекти, които могат да бъдат определени само със закон.

✚ Важна роля за формирането на правото на неприкосновеност на личния живот са изиграли идеите на индивидуализма, които са довели до формирането на либералната доктрина за правата на човека в европейската цивилизация и положили основите под формата на свобода и автономия на личността.

✚ Европейският персонцентричен модел на социума, в който индивидуалистичните ценности на общественото съзнание изиграха важна роля, получи нов кръг на развитие през XX век, след войните, които оказаха огромно влияние върху укрепването на идеята за неотменими човешки права. Европейското общество преосмисли ролята на правата на човека, тъй като именно тази институция се превърна в единствената опозиция на произволната власт и насилието. При нарастващото значение на института на правата на личността, значението на европейската догматична правна култура и европейските правни традиции е безценно, когато индивидът излиза на първо място в йерархията на обществените ценности, се извършва индивидуализацията на личността.

✚ С развитието на информационните технологии, с усложняването на връзките с обществеността, с нарастващото влияние на държавния контрол, сферата на личния живот се нуждае от уточняване и включване в нейната конструкция на нови елементи.

✚ Правото на неприкосновеност на личния живот се урежда предимно от международното право, съгласно което се приемат вътрешнодържавни нормативно-правни актове. Следователно, привеждането на националното законодателство в съответствие с общоприетите международни правни стандарти за правата на човека е една от приоритетните задачи на правната политика на Република Казахстан.

✚ Държавата трябва да има ефективна система от гаранции за практическото прилагане на комплекс от права по отношение на всяко лице.

✚ С навлизането на световната мрежа в личния живот стандартите за защита на правото на неприкосновеност на личния живот, закрепени в съществуващите правни актове, изискват адаптиране за използване в Интернет.

✚ За Република Казахстан биометрията е ново явление, което изправя държавата пред необходимостта да установи нейната правна природа и да създаде адекватен правния режим.

IV.Обобщено заключение и становище

Въз основа на изложеното в настоящото становище за представения дисертационен труд считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” относно получаването на образователна и научна степен „доктор”.

Като член на научното жури формирам **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за дисертационния труд на тема **„Теоретико-правни проблеми на осигуряването и защитата на неприкосновеността на частния живот в Република Казахстан”**, като предлагам на научното жури да присъди на **Гизат Манапович Кубенов** образователна и научна степен „доктор” по научна специалност **„Теория на държавата и правото. Политически и правни учения ”**.

Изготвил становище:

.....

(доц.д-р Елица Вълчева-Куманова)

гр. Русе

27.05.2021 г.